

Terms and Conditions

The Library provides access to digitized documents strictly for noncommercial educational, research and private purposes and makes no warranty with regard to their use for other purposes. Some of our collections are protected by copyright. Publication and/or broadcast in any form (including electronic) requires prior written permission from the Library.

Each copy of any part of this document must contain there Terms and Conditions. With the usage of the library's online system to access or download a digitized document you accept there Terms and Conditions.

Reproductions of material on the web site may not be made for or donated to other repositories, nor may be further reproduced without written permission from the Library

For reproduction requests and permissions, please contact us. If citing materials, please give proper attribution of the source.

Imprint:

Director: Mag. Renate Plöchl

Deputy director: Mag. Julian Sagmeister

Owner of medium: Oberösterreichische Landesbibliothek

Publisher: Oberösterreichische Landesbibliothek, 4021 Linz, Schillerplatz 2

Contact:

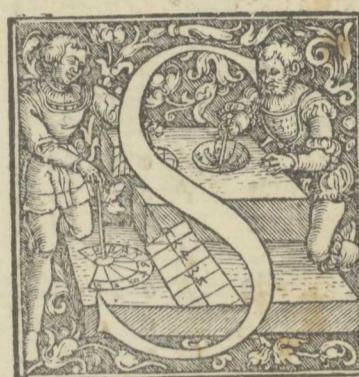
Email: [landesbibliothek\(at\)ooe.gv.at](mailto:landesbibliothek(at)ooe.gv.at)

Telephone: +43(732) 7720-53100

ASTRONOMICVM

ENVNCTIATVM QVARTVM.

Stellarum fixarum longitudines in Zodiaco, earundemque latitudines, id est, ab ecliptica deviationes, à mundi usq; creatione factas, gradus insuper, minuta, augelq; planetarum ante & post Christi tempora certas, Adhac quibus stellis fixis, quilibet planetæ indies appropinquent, quasue vicinia sua obtegant, indagare.

ECUNDVM NI FAL
lor, pronuntiatum abunde docuit,

Octauæ, Nonæ, Decimæque sphæræ motus. Quocirca in præsenti nihil amplius, quatum ad theoreticam attinet, ad dam. Verum, breuiter & sine amba-ge, quomodo omnium stellarum fixarum cursus, planetarūq; auges, dicto citius, per instrumentum sequens, deprehen-das, aperiam. ¶ Quandoquidem decimus orbis, ab ortu in occasum mo-uetur, ut dictum est, ecliptica uero uel

Zodiacus in eodem cœlo nobis statuatur, nihil ultra de motu huius a-gemus, qui per Zodiacum illum immobilem seu fixum intelligitur, sed Zodiacum ita firmum per omnia instrumenta, tanquam decimum cos-lum, extimū post hac semp̄ positiū sumus. Qualem igitur & nunc ui-des, post quem & confequerter rotulam, quandam uolubilem, cui insit imagines eccl. Imaginum quelibet, suas stellas complectitur, stellarum quædam sunt in medio albæ, sex in extremitate acies gerentes, cuiusmo-di est, quæ oculum tauri, quæq; os canis maioris, poisidet, cuius figura hæc est. ¶ Et illæ sunt quantitatis primæ, quales nō plures, 15, astro nomi descripserunt. Post has, 45, secunda magnitudine lucent, paulo minores inferioresq; primis, tales sunt septem, yrsam maiorem consti-tuentes, præcipue caudam reprezentantes tres, quæ etiam ad differen-tiam aliarum, nigrae depinguntur, in sex acumina discretae, qualem hic vides. ¶ Quanquæ uero astronomis in sextam usq; differentiam stellæ descriptæ sunt, ego tamē primam & secundam magnitudines saltem indicaui, stellas quoq; nebulosas cum nota huiusmodi. ¶ Reliquarum discrimina, ob instrumenti angustiam, significare non potui, uerū sim-pliciter nota quādam, o, expresi. In medio ferè istius rotæ circulus quidam niger cernitur, qui eclipticam refert, in quo duodecim signa ex ordine describuntur. Iuxta Scorpionem transuersa quadam linea appetat, in, 15 gradus secta, yrting ab ecliptica, 8, continens, qui la-titudinem zodiaci demonstrant, Sub finem Eridani, stellamq; nomine Acarnar est, iuxta quā index habetur, cui inest, Y, cōēm auge notans, per quem inoficitur, quot gradus octauæ & nona sphæra simul, in tem-pore aliquo proposito, similiter stellæ fixæ, errantiumq; auges, per-a-gant. Penes stellam Canis maioris alias index est, augem Solis & ♀ si-gnificans, Rursus ad nauim indices bini sunt, auges ♂ & ♀ forentes, Apud Centaurum ♀. Apud Aram h̄ augem deferri vides. Huius indices perpetuo in eadem & æquali abi in uicem distantia manent. Postremo circulus quidam undequaq; in partes diuisus. Ceto uicimus cum indi-ca, cui signum est X, uidetur, qui circulum illum parutum, de quo prius dixi, qui uidelicet principium. V, nona sphæræ ambit, representat. Quoniam uero Arietis exordium, 8, sphæræ, huius circuli circumfe-rentiam in, 7000, annis semel circumit, secui hunc quoque circulum in totidem partes, ita ut quælibet sectio, 100, annos notaret. Annorum post Christum numeros, interiori circulo inserui, de 500, in 500, pro-cedendo, ab indice inchoando. Anni autem ante Incarnationem Chri-sti elapsi, exteriori circuli parte scribuntur, per quos octauæ sphæræ trepidatio indagatur. Patribus instrumenti declaratis, eiusdem usum subiungam. ¶ Si uis stellas fixas vñ cum planetarum augibus, ad tempus propositum tibi qualequale, uerificare, eleua rotam iuxta, Y, decimæ sphærae, ubi gradus quosdam repieres, quorū singuli, 100, an-nos continent. Si tempus propositum ante Christum sit, numerabis deorsum a, + incipiendo versus principium X, Si autem post Christum, numerabis a, + incipiens versus, secundum signorum ordinem, finis inuenti numeri, ostendit in zodiaco proxime, quantum nonus or-bis sub decimo, in totidem annorum spacio promouerit; cui loco indi-cem cum X signatum admoue. Post haec totidem annos in circulo par-uo trepidationis ab indice ordiens (uel intus, & hoc, si tēpus post Chri-sti nativitatem, uel extra: si tempus ante Christum proponatur) nume-ra, & fini annorum requisitorum filum applica, quod ex centro rotæ pendet. Quo bene extenso, obserua, quot inter filum & indicem, in zo-diaco gradus sint, illi namq; æquationem octauæ sphæræ cum nona indicant. Immoto sic filo permanente, duc indicem, Y, qui est aux com-munis, sub idem, atq; ita rotam inuariata relinque, ad tempus enim tuum iam uerificata est. Qua siciacente, filum è centro eius, stellæ, cui cuncti libuerit, super extende, quod in zodiaco gradum, in quo, vel fue-rit, uel futura sit, tempore præfinito, demonstrat. Præterea indices pla-netarum, docent, gradus & minuta augium, in quibus eo tempore sint uel fuerint. Cuius rei exemplum esto.

Auges plane-rum perpe-tuo in eadem & equali ab in- uicem distan-tia.

Operandi mo-dus.

CAESAREVM

CAROLVS Quintus Romanorum Imperator, semper Au-gustus 23, Februarii natus est, 15, hora 44, m̄ pomeridianis, post Chri-sti annum sesquimillesimum. Ad tempus hocce figuram præsentem cū suis indicibus, ubi direxi (quamuis dies, horas m̄, in motibus hisce tar-dioribus, non adeo consideremus) scire uolo, quem locum coeli tenuerit, eo tempore cor leonis. Extendo itaq; filum per stellam, & inuenio eam in longitudine, 22, gradum, 8, m̄, occupare. Sic agas etiā in reli-quis, & uerus motus semper in zodiaco ostendetur.

¶ Aliud Exemplum FERDINANDVS Romanorum Bohe: & Vngariae Rex, anno Christi, 1503, in hunc orbem prodiit, 10, Martii 8, hora 47, m̄ ante meridiem. Ad quem, numerum, figura locata, coro-næ septentrionalis stella, 4, G, 15, m̄, tenere reperitur. Aux O, 1, G, 12, m̄, G, 13, G, 10, m̄, 24, 23, G, 24, m̄, 14, G, 59, m̄, 2, G, 26, m̄, m̄.

¶ Latitudines autem si requiris, id est, distantias ab ecliptica ciui-sdem stelle, duc filum per ipsam, & quo in loco ecliptica secatur, illic al-terum pedem circini fige, altero extenso in corpus stellæ, illam eadem circini extensionem deinde examina in scala latitudinis, iuxta caudam Sagittarii de liniatam, in qua manifeste cognosces, quanta sit latitudo. Si stella ab ecliptica versus centrum, in septentrionali, si versus limbū ab ecliptica declinauerit, in meridionali latitudine esse dicetur. Neque uero scitu est iniucundius, cui stellatum fixarum planeta aliquis affi-flat, eamue obteget. Qua de re documentum illud habe. FERDI-NANDI Regis nativitate Luna primum gradum, 21, m̄, tenuit, latitudo eius ab ecliptica, 3, G, 24, m̄. Septentrionalis erat. Iā si in scala, quæ pœnes caudam Scorpii est, ab ecliptica incipiens, Aram uersus, 3, G, 24, m̄, numeres, perq; ea filum trahes, margaritamq; super gradū & m̄ imponas, filum deniq; una cum margarita immobili super, 1, gra-dum, 21, 2, ubi Luna secundum longitudinem erat, dirigas, tum mar-garita inter, 17 & 18 stellas 2, quæ sunt in uentre 2 locum demon-strat, quo d tempore nativitatis regiæ, visa fuit. Propter diuersitatem vero aspectus eius, duas illas stellas in uentre 2 positas, 17, videlicet, & 18, luna obscurauit seu obtegit.

Opere precium facturus es hoc loco, si annorum, qui sunt ante Chri-stum rationem habeas, ad quos stellas fixas & planetarum auges dedu-cere uis, quam rem, ut clarius intelligas, exemplo proponam.

¶ Auges & stellas fixas ad Diluuii tempus inquisituras, quispam si-fit. Primo in tabula temporum Nōc Diluuium, 3101, anno, 319, die-bus ante Christum euensiſe disceat, mox à Cruce + inchoans contra si-gnorum successum, 3101, annos, diesq; uerisimili conjectura, qui quo-dammodo annum efficiunt, quaterat, quæ sitis indicem X, qui 5, 1, G, 6, m̄, 29, mōstrabit, super imponet. Deinceps uero totidem anni in par-uo circulo (qui circulus trepidationis motus octauæ sphæræ nomina-tur) extimo numero requiret, & per requisita filum dictum, in zodiaco 5, 1, G, 3, m̄, 8, quæ sunt aux communis, indicabit, super quod filum, si denuo ostensorum Y, posueris, rotam verissime locaueris. Si uero li-buerit poteris orbem alio modo quoq; præparare (hoc autem ideo di-co, ut uideas in omnibus instrumentis theoreticarum, non hac vna uia, sed etiā adhuc altera nos uti posse) Est autem huiusmodi, Principio Di-luuii ætatem è tabula scribe, quæ 3101, annorum 319, dierum est. Pro-ximus nunc centenarius, qui est, 3200, assūmmendus, totq; anni à cru-ce + incipienti retrosum numerandi, quib; inuentis index X aptan-dus, qui mox in Zodiaco 5, 1, G, 29, m̄ ostendit. Post in trepidationis circulo, numero exteriori, ante Christum uidelicet, 3200, queran-tur, punctumq; notetur, cui B nomen erit. Ab hinc 3101 anni 319, dies, a, 3200, annis subtrahantur, remenant, 98, anni, 47, dies, qui, 16, Februarii lucem contingunt. Iam denuo à 3200, annis retro & contra signorum ordinem annos residuos, 98, (diebus ob instrumenti par-uatatem neglectis) numera, quib; rursus indicem X adiunge, qui in lim-bo Zodiaci fig, 5, 1, G, 7, m̄, 12, indicabit. Deinceps punctum B rursus in circulo trepidationis, antea iuxta 3200, notatū, videatur, à quo iterè retro, 98, anni summantur (dies enim haberi non possunt) per 98, an-num ducatur filum ex centro, quod augem communem, in zodiaco 5, 1, fig, 4, G, 8 m̄ refert. Quib; index Y rursus applicabit, q; facto, rotula ad di-tiluui omnino verificata erit, qui fuit, 16, Februarii & dies Louis, q; tempore litera dominicalis A esse debuit. Aux Solis, 15, G, 34, m̄, 8, Aux, h, 27, G, 32, m̄, 2, Aux 4, 7, G, 45, m̄, 2, Aux 5, in, 29, G, 20, min. II, Aux 5, in, 14, grad, 4, 8, min, m̄. Quæ auges omnes, cum ostensorib; suis patent, simulac prima communis scilicet aux locum suum verè te-nuerit. Stellarum fixarum loca vera, si filum per earum centra, seu me-dietates extenderis, in Zodiaco videbis. Hoc autem omnino videba-tur esse necessarium, cur admonerem.

Exemplū CA-ROLI impes-ratoris.

Auges erran-tium tempore FERDI-NANDI Regis.

Auges plane-rum Diluuii tempore.